

KONING EN GRONDWET.

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD

VOOR DE GRAAFSCHAP ZUTPHEN.

Dit Blad verschijnt iederen Woensdag morgen. Behalve bij de Uitgevers, worden bestellingen aangenomen door de Agenten de H. H. W. H. STENFERT KROESE, te *Arnhem*, A. TJADEN, te *Deventer*, J. P. v. CAPPELLE, te *Doetinchem*, C. H. WESSER, te *Zevenaar*.

De prijs is per drie maanden, franco per post 85 Cts.; binnen de Stad 70 Cts.

Afzonderlijke nummers 10 Cts.

De prijs der Advertentiën is van *een tot vier* regels 65 Cts.; voor elken regel meer 15 Cts. behalve 35 Cts. zegelregt voor elke plaatsing.

Advertentiën en ingezonden stukken dienen *uiterlijk* Dingsdagmorgen aan de drukkerij te zijn. In spoedvereischende gevallen gelieve men regtstreeks aan den drukker W. BECKING te *Doesborgh*, te adresseren.

Uitgevers: J. SCHOONMAN, te *Zutphen* en W. BECKING, te *Doesborgh*.

MINISTERIES EN MINISTERS.

III.

Wij zijn waarlijk verlegen nu wij, om ons onderwerp te vervolgen, de juistheid van de stelling: »de staat heeft geen godsdienst» moeten aantoonen en bewijzen dat zij, mits goed verstaan, verdient ook bij ons in praktijk gebracht te worden. Die verlegenheid heeft haren grond niet in gebrek aan stof, maar in de moeilijkheid van keus uit de menigte gewichtige zaken die zich voor onzen geest opdoen en behandeld moeten worden.

De vraag is eerst deze: wat verstaat men door godsdienst? Verstaat gij er onder lezer! de deftigheid van mijnen buurman, die elken zondag met zijne vrouw en speelzieke kinderen twee- of driemaal ter kerk gaat met een ellenlang gezicht, wiens kin gedoken zit in een stuk wit katoen met fraaije slippers en die dicht bij den preekstoel zittende, het dierbare woord schijnt in te zuigen en zijne overtuiging door hard zingen lucht geeft, om zich er des te eerder weer van te kunnen ontdoen zoodra hij het Godshuis verlaten heeft, en die dan zijn medebroeder meent te mogen beliegen en bedriegen omdat hij zijne plichten jegens den Hemel vervuld heeft.

Zeker evenmin als wij houdt gij dat vertoon voor godsdienst, ofschoon het dikwijls er voor gehouden is en nog wordt, omdat men onbekend met het innerlijke van den mensch het uiterlijke, den schijn, gaarne als plaatsvervanger aanneemt van het wezen dat men niet kan doorgronden.

Maar het zoude te lang aanhouden, wilden wij alles zeggen wat godsdienst in 't algemeen en in 't bijzonder hier niet is en daarom ter zake.

»De staat heeft geen godsdienst» is dan juist gezegd, wanneer men door godsdienst eene bepaalde sekse of kerk verstaat en dus te kennen geeft dat er geen staatskerk moet bestaan. Neemt men godsdienst als de vereeniging van den mensch met God, dan is er geen staat zonder godsdienst, omdat er geen mensch ter wereld bestaat, hij moge het tegendeel beweren of niet, die geene behoefte heeft aan eene aansluiting aan een hooger wezen. Maar hierop kan de staat geen invloed uitoefenen, omdat de gedachte niet zichtbaar is. Hoe volmaakter de mensch, des te verhevener voorstelling heeft hij ook van God, en daarom is in dien zin het gezegde van een grooten dichter waar: niet God heeft den mensch, maar de mensch heeft God geschapen.

De kerk is de gemeenschap van hen die gemeenschappelijk God willen vereeren.

Het wezen der godsdienst ligt in de onzichtbare vereeniging der menschelijke ziel met God, de kerk daarentegen is een zichtbaar georganizeerde gemeenschap, eene inrichting tot openbaring en reiniging van 't zedelijk leven. Wel is de kerk niet altijd wat zij moet zijn. Voor velen is zij eene dood zweren op doode formulieren, die daarvan durft afwijken is een ketter, die de onde palen durft verplaatsen omdat, wanneer het getij is verlopen, men de bakens moet verzetten en niet het oude sukkelpaadje gaat, is een eeuwig verdoemd wezen, wien alle geluk op aarde en hier namaals ontzegd is. De inrichting voor 't godsdienstig leven mist dan alle leven.

Wederom zijn wij door den stroom onzer gedachten buiten de bedding gedreven en wederom zullen wij trachten den rechten weg te vervolgen.

De staat mag geen kerk als de beste erkennen en tot staatskerk verheffen omdat tot nog toe niemand *de* waarheid heeft en in dien zin heeft hij geen godsdienst.

Alle kerkgenootschappen genieten dezelfde bescherming luidt het in onze grondwet (art. 165) en, men moge het weten willen of niet, nog wordt de hervormde kerk eenigzins als staatskerk beschouwd en beschermd, maar zoo tevens belemmerd. De minister, de repraesentant des Konings, komt in hare synode, van staatswege zijn er collegies in de verschillende provincies, die volgens staatsreglementen een soort van toezicht op het beheer uitoefenen, de vaderlijke, al te bezorgde en dus belemmerende zorg van Koning Willem I neemt de staat nog steeds te veel op zich, ofschoon de leden der kerk mondig zijn en geen voogdij-schap of al te vaderlijk toezicht meer verlangen.

De approbatie van het beroep van hervormde leeraars wordt wel niet meer vereischt, maar handopening moet nog gevraagd worden, terwijl de Roomschen niets dergelijks behoeven.

De rechten die den staat bij de beroeping der door hem bezoldigde predikanten of geestelijken toekomen, behooren bij de departementen van binnenlandsche zaken of financies, terwijl de zorg voor het tegengaan van daden die de rechten van anderen schenden, zooals die bij geestelijke overspanning vaak gepleegd worden, bij de rechterlijke macht en haar hoofd behoort. Wat van de hervormde kerk geldt, is ook waar van de overigen. Zij

behooren het recht te hebben om zich zelf te besturen en hun eigen belangen te regelen onafhankelijk van den staat. En wat deed onze minister Bosscha? Hij vernietigde het werk der constituenda, een lichaam bestaande uit Israëlieten, die zich vereenigd hadden tot regeling van hunne kerk.

In plaats van deze departementen wenschten wij een voor openbare werken.

OVERZICHT DER POLITIEKE BERICHTEN. B U I T E N L A N D.

Gelijk de onweders in de wolken op onderscheidene plaatsen in de laatste dagen zich zamengepakt en gerommeld hebben, zoo begint in de politieke wereld de lucht meer en meer te verdonkeren en het onweder te rommelen; aan afleiders schijnt niet meer te kunnen gedacht worden. Zal het nu het wel begrepen belang der volken zijn, dat de vorsten hun gevloekte voorwaarts! zal doen uitspreken? Aan de eene zijde minstens zelfverdediging, aan de andere het punt van eer: de eer van een paar millioen menschen, tegen hun zin, niet tot vader en weldoener, maar tot heer en meester te verstrekken.

Alle hoop intusschen is nog niet overal vervlogen: Lord Palmerston althans heeft dezer dagen tot zijne kiezers eene aanspraak gehouden. Hij zeide daarbij, dat hij den toestand van Europa als zorgwekkend beschouwde, dewijl er bij vele nationale geschillen van ingewikkelden en bedenkelijken aard, overal groote oorlogstoerusting gemaakt werden, en toch hoopte Lord Palmerston noch dat de oorlog dezen zomer niet zou uitbreken, en noemde daarbij een verblijvend verschijnsel: dat niettegenstaande al die beroeringen (men zou wellicht beter zeggen door die beroeringen) het constitutionele stelsel in geheel Europa veld won.

In hoever Lord Palmerston's hoop zal verwezenlijkt worden, zullen wij eerlang zien. Oostenrijk en Italie staan reeds tegenover elkaar; een misverstand, kan reeds bloed doen storten, een dronken soldaat reeds een ridderkruis verdienen. Intusschen schijnt Frankrijk de rol van bemiddelen en tijd winnen op zich te nemen: het onderhandelt met alle Katholieke hoven van Europa over het lot van Rome en den Paus. Een oorlog is namelijk voor Prins Murat niet gunstig; een oorlog doet eene verdeelde natie meestal voor een tijdlang, en soms voor altijd, hare twisten en jaloeziën vergeten; en er is een adres aan Keizer Napoleon opgesteld met althans honderd duizend namen er onder, om Prins Murat tot soeverein van een nieuw koninkrijk Napels te hebben. De Fransche bezetting zou zeker nog zes maanden in Rome blijven, heeft de Keizer gezegd; zoo wil men.

Hierdoor zou op den duur de toestand van Oostenrijk met betrekking tot Italie wel niet zooveel beter worden, maar voor den oogenblik zou dat eene afleiding zijn, die Koning Victor Emanuel en Garibaldi zeer vreezen, en die hen tot den aanval zal sporen, zoodra zij genoegzame strijdkrachten verzameld hebben. Dat Garibaldi in Albanie zou geland zijn wordt niet bevestigd. Hongarije zal niet achter blijven; Kossuth heeft zelfs uit de landswetten van Hongarije bewezen, dat tegenwoordig de Keizer van Oostenrijk zijne rechten op Hongarije verbeurd heeft, dewijl hij niet binnen de zes maanden na het vacant worden van den Hongaarschen troon als Koning gehuldigd is. In vriendschap en vrij verkeer levende, afgescheidene nationaliteiten, dat schijnt de toekomst van Europa te zijn. De in de vlucht opgetrokken parlamentsgebouwen, die tot dus verre geheel ontbraken, en waar nu afgevaardigden van vier verschillende naties zullen beraadslagen, voorspellen niet veel stevigheid en duurzaamheid.

Terwijl men verder adressen opstelt voor Prins Murat,

den neef van Keizer Napoleon, ziet men bij de begrafenis van de moeder der Koningin van Engeland de Prinsen van het huis Orleans figureren als eene demonstratie tegen Frankrijk. Die arme vorsten! die de begrafenis hunner dierbare moeder zelfs tot eene politieke demonstratie moeten maken! Ook heeft Lord Palmerston noch eens weder ten overvloede verzekerd aan zijne kiezers: dat de verdedigingsmiddelen van Engeland voldoende waren.

In Rusland bijna overal heerscht vreugde over het afschaffen der lijfeigenschap, en men heeft nog niets vernomen van zamenzweringen van den hoogen adel tegen den Czaar, zooals dat vroeger telkens plaats greep. In Polen evenwel is de natie niet zoo algemeen tevreden; men verlangt eene afzonderlijke natie te worden, en niet Russisch te blijven, en door rouw te dragen over de gesneuvelden drukt men dat uit. De Keizer van Rusland heeft dus niet alleen doen verbieden zoo gekleed te gaan, maar zelfs de rouwdragenden in hechtenis doen nemen. Dat is vooral jammer voor de dames, de rouw staat veel dames allerliefst; het koorzangstertje rouwde zelfs over haar hondje, zegt Véron.

De geschillen in Denemarken schijnen tot geene vereffening te kunnen komen zonder scheiding der nationaliteiten.

Ook in Amerika blijft de toestand nationaliteitscheiding eischen, zooveel dit namelijk kan gezegd worden met betrekking tot het verschil van oorsprong en godsdienst tusschen de Zuidstaten en de Noordstaten.

B I N N E N L A N D.

De Gemeenteraad van Zutphen zal den 8sten April eene beslissing nemen op de vraag of de stad eene vaste brug over den IJssel zal leggen. In dat geval zal de commissie voor den aanleg van spoorwegen der regering voorstellen, de pijlers voor de spoorwegbrug op zoodanige breedte te brengen, dat zij tevens voor den aanleg der stadsbrug kunnen dienen.

Z. M. den Keizer der Franschen heeft de aanzienlijke som van 1000 francs geschonken, voor het te Amsterdam aan Vondel op te rigten gedenkteeken.

Naar wij vernemen, zijn thans het verslag van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en het antwoord van de regering nopens het wets-ontwerp op de Nieuwe regterlijke inrigting in gereedheid en zal dat uitgebreide stuk weldra het licht zien. Waarschijnlijk zal het ontwerp eerlang afzonderlijk door de Kamer worden behandeld. Immers eerst bestond wel het voornemen daarmede te wachten tot dat er meerdere ontwerpen bij de Kamer aanhangig zouden zijn, maar daar het geheel onzeker is, wanneer de Tweede Kamer meerdere ontwerpen in gereedheid zal hebben gebracht, zoo schijnt nu de Eerste Kamer het wets-ontwerp op de regterlijke inrigting afzonderlijk te zullen afdoen.

Door de commissie van rapporteurs der Tweede Kamer is het voorloopig verslag der Kamer over het wetsontwerp nopens de Nationale Militie opgemaakt en vastgesteld. Dat verslag zal eerstdaags het licht zien en aan de regering worden medegedeeld. Men verzekert dat het gouvernement zijne antwoorden op dat verslag met den meesten spoed zal inzenden, daar het verlangt, dat die voordragt nog in het tegenwoordige zittingjaar worde afgedaan.

Dezer dagen heeft de zaak van het schenken van een prachtige Bijbel aan Z. M. den Koning, door eenige dweepzieke lieden met ongeruste gewetens te Utrecht, veel gerucht gemaakt. Men scheen Z. M. te willen aansporen van zijne populariteit thans gebruik te maken tot het doen van een coup d'état. Men wilde zelfs de heffe des volks, zoo het schijnt tot werktuig bezigen, zonder die arme menschen duidelijk te maken: dat de orthodox-

conservative bijbelpartij, uit eigen belang naar den vroegeren toestand van misbruiken en ongerechtigheden terugwil, die alle verligting van de heffe des volks onchristelijk tegenwerkt, de heffe des volks omlaag wil houden, om zelve des te vaster op het hare te zitten broeijen en jaarlijks meer coupons knippende, jaarlijks van de heffe des volks meer af te halen.

Men heeft daarbij gesproken van de gebroeders de Witt; maar van Scheveningsche pinken hebben wij niet gelezen. Van beide komt toch een en ander voor in onze geschiedenis met betrekking tot genoemde partij.

In de natuurkundige afdeeling der Koninklijke Akademie van wetenschappen, heeft de Heer van Hasselt eene bijdrage gehouden over de geneesmiddelen der Indianen tegen de beten der vergiftige slangen.

MENGELWERK.

RATELSLANGEN.

Onlangs lazen wij in een partikulier berigt, dat een Hollandsche timmerman in Amerika bij 't opbreken van eene oude vloer gevaarlijk in de hand was gebeten door eene ratelslang, zoodat hij binnen twee uren het gebruik van zijn arm zelfs miste; het appliceren op de wond van zout, tabak en uijen, van ieder eene gelijke hoeveelheid onder elkander gestampt, had hem volkomen genezen. Wij deelen dat berigt mede voor diegenen onzer lezers, die ooit lust mogten krijgen om te emigreren. De volgende wijze van de ratelslangen zelve onschadelijk te maken is echter nog verkieselijker:

„Op zekeren morgen”, dus schrijft een Engelsch officier in een pas uitgekomen Reis door Ceylon, „op zekeren morgen ontdekte een mijner vrienden, juist toen hij in het bad wilde gaan, eene ontzettend groote ratelslang, die op eenige schreden afstands in elkaar lag gerold. Trouwens, het is onder de keerkringen niets ongewoons, zich dicht in de nabijheid van die gevaarlijke ondieren te bevinden. Maar als men niet op hen trapt of hen boos maakt, gebeurt het hoogst zelden dat zij iemand aangrijpen. Daar de slang eene der grootste van hare soort scheen te zijn, besloot mijn vriend haar te dooden om haar aan het Britsch Museum te zenden, en daar hij te gelijk de gelegenheid voor gunstig hield om de dikwerf geroemde magt der slangenbezweerders op de proef te stellen, liet hij zulk een slangenbezweerder halen, en wel een, die niet verre daar van daan woonde, en die als zeer bekwaam in die kunst werd afgeschilderd.

Voorts werden in aller ijl vrienden genoodigd om dat schouwspel bij te wonen, en 't ontbrak niet aan roode uniformen, onder de tent van den jongen officier. Ik bevond mij mede onder de genoodigden. Meest allen hadden wij ons voorzien van reusachtige zonneschermen, die ons tot schild moesten dienen, ingeval de vijand onvoorzien ons wilde aanvallen. Maar het vreeselijke beest lag rustig in een hoek van den tuin, en kon zeker niet vermoeden wat wij voornemens waren.

De slangenbezweerder was een oude Cingalees, die terwijl hij den hoek naderde, waar de ratelslang lag, dat zonderling eentoonig gezang aanhief, dat aan alle de volken van het Oosten gemeen is. Daarop werd de slang onrustig, rolde zich uit en toonde ons geheel den omvang van haar reusachtig ligchaam, dat schitterend schoon met zwart en wit was gevlekt. Zij scheen intusschen in 't minst niet geneigd om haar schuilhoek te verlaten. Daarom trok de Cingalees haar bij den staart uit haar toevlugtsoord, en onophoudelijk ging hij voort met zijn gezang. De ratelslang, die blijkbaar met ieder oogenblik onrustiger werd, verhief zich nu op het benedenste gedeelte van haar ligchaam, en rekte haar kop uit, als wilde zij op haar vijand uitschieten. Maar zonder zich in 't minst van

zijn stuk te laten brengen, bleef de Cingalees voor haar staan en kwam, altoos tergend, door eene zijwaartsche beweging tot dicht bij het ondiep. Hij hield de slang een rood lapje voor aan 't einde van een stok, 't geen naar haar sissen te oordeelen, haar zeer scheen te vertoornen. Gedurende een kwartier uren ging de oude man voort met zijne betoovering, en ging en draaide zich om en zong, en ik begon vrij bezorg te worden over den uitslag van den zonderlingen kamp. De mensch in strijd met de ratelslang — welk tooneel kan angstwekkender zijn.

De slang, die met elk oogenblik opgewekter, of door de betoovering bevangen werd, vestigde de oogen strak op den Cingalees, wiens bewegingen zij scheen te volgen, en die, ofschoon vermoeid, toch vol vertrouwen in zijne kunst zich allerhande vrijheden jegens den slang veroorloofde. Eerst wierp hij haar een bezem toe, vervolgens een doek en eindelijk een hoen, 't welk door den slang met gesis werd ontvangen en gebeten. Het hoen stierf binnen den tijd van drie minuten. Maar wat den Cingalees zelve betreft, het ondiep waagde het niet hem aan te grijpen. Hoe groot echter was onze schrik, toen de bezweerder als om zijn triumpf te bewijzen, altoos zingende en zingende de slang naderde, haar aanraakte, haar met de hand den kop en den hals streelde, en dat tot onze groote verbazing verscheidene malen ongestraft herhaalde.

Het tooneel had langer dan een uur geduurd en had onder onze oogen plaats gegrepen. Wij konden er van overtuigd zijn dat hier noch bedrog, noch goochelarij in 't spel was, daar de slangenbezweerder met niets anders was gekleed dan met een stuk lijnwaad, dat hij om zijne lendenen had geslagen. Ook maakte hij geen middel van bestaan uit zijne kunst. Zou er eene magnetische vloeistof zijn, die op de dieren evenzeer werkt als op de menschen? 't Ware wenschelijk indien dit raadselachtig slangenbezweren door navorschen en studie in 't ware licht werd gesteld.

ADVERTENTIE.

VERKOOP

VAN EENEN

INBOEDEL EN VEE enz.

VAN EBBENHORST TENGBERGEN Notaris te *Zelhem*, zal aldaar ten verzoeken en woonhuize van den Heer BAAS BECKING, op Donderdag 18 April 1861, te beginnen des morgens 9 uur, verkoopen:

1 Zwart Merriepaard, 1 Dragtige en 1 Gustekoe, 2 Geiten, Karren, Bouw-, Deel-, Melk- en Tuingereedschappen, Krui- en Melkwagen, Brandhout, Kook- en Pootaardappelen, Ledikanten, Bedden met toebehooren, Kabinet, Buffet, Lade-tafel, Kasten, Tafels, Stoelen, Kagchels en Haard met toebehooren, Spiegels, Schilderijen, Koper-, Tin-, Blik-, IJzer-, Glas- en Aardewerk enz., alles daags te voren te zien.

VERKOOPING

VAN

PORCELEIN, MUNTEN, enz.

Mr. W. J. C. PUTMAN CRAMER, Notaris te *Zutphen*, zal op Donderdag 11 April 1861, des voormiddags precies om 9 uren, op de Casinozaal boven de *Groote Societeit* te *Zutphen*, verkoopen:

Eene zeer aanzienlijke hoeveelheid *oude Oost-Indische en andere Porceleinen*, voorts *Gouden en Zilveren munten* (waaronder afkomstig uit „*the Lutine*”), *Koperen munten*, diverse *Penningen*, eenige weinige *Meubelen, Wijnen*, enz.

Alles Dingsdag en Woensdag 9 en 10 April e. k. van 10 — 12 en van 2 — 4 uren te bezigtigen, doch niet anders dan tegen betaling van 10 cents per persoon, ten voordeele van de algemeene armen dezer stad.

De bouwplaats het OLDENBOOM op de *Haar* onder *Ruurlo* gelegen, kadaster sectie F N°. 51, G N°. 99 tot en met 113, 115, 795 tot en met 798, K N°. 840 en 841, zamen groot 33 B. 40 R. 40 E.

Aanvaardbaar de 7 eerste perceelen in genot 22 Febr. 1862 en in werkelijk gebruik 22 Febr. 1863, perceel 8 in genot 11 Nov. 1861, in gebruik 11 Nov. 1862.

Aanwijzing bij den bouwman op *Oldenboom*.

MARKTBERICHTEN.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 19.80; Dito Nat. *f* 28.—; Diverse Engelsche per *L* *f* 11.87½; Eng. Russen *L* *f* 11.92½; Fransche *f* 55¾; Belg. *f* 55¾; Pruis. *f* 35½; Hamb. Russen *f* 33¼; Russen in Z. R. *f* 33¾; Papieren R. *f* —; Poolsche in Fl. *f* —; Napelsche 27.; Spaansche *f* — — Amerikaansche Dollars *f* 2.44½.

BOEKWEIT per last. Vlaamsche en Belgische *f* 240 à 250. Steenberg's. en Rozendaals. *f* 240 à 255. Leursche, Oudenbossche, Oosterh. en Bredasche *f* 240 à 250. Bovenl., Bossche, Rijn en Maas *f* 230 à 250. Holsteins. en Deensche *f* 240 à 250. Fransche *f* 200 à 225.

Tarwe van f 10.40 tot 13.50. Rogge van f 6.10 tot 7.40. Garst van f 0.00 tot 0.00. Boekweit van f 6.90 tot 8.20. Haver van f 2.50 tot 4.40. Groene Erwten van f 0.00 tot 0.00. Boter per Ned. P. van f 1.00 tot 1.16. Aardappelen van f 2.50 tot f 3.50.

Gedrukt bij W. BECKING, te *Doesborgh*.